

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 318/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. mája 2005 v senáte prerokoval sťažnosť D. A., bytom P., zastúpenej advokátom JUDr. M. H., B., ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 18/93, a takto

rozhodol:

1. Základné právo D. A. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 18/93 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 18/93 konal bez zbytočných prietahov.

3. D. A. priznáva primerané finančné zadostučinenie 70 000 Sk (slovom sedemdesiatisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť D. A. trovy 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. H. K., P., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. augusta 2004 doručená sťažnosť D. A., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 18/93.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

„Sťažovateľka vedie na OS v Trnave spor sp. zn. 22 Cb 18/93 o vyplatenie majetkového podielu na zisku zaniknutého združenia (bývalé konzorcium) vo výške 443 000,- Sk s prísł. od 13. 11. 1992. (...) V priebehu konania súd pripustil rozšírenie návrhu na sumu 512 172,- Sk a rozhodnutím zo dňa 8. 7. 1994 pod sp. zn. 22 Cb 18/93–132 zaviazal odporkyňu k úhrade istiny 512 172,- Sk s 3 % úrokmi od 1. 10. 1992 do zaplataenia ako aj náhradou súdnych poplatkov, nákladov právneho zastúpenia a cestovného. (...) Odporkyňa podala dňa 31. 8. 1994 vo veci odvolanie, a to je už len ďalšie pokračovanie procesných chýb a prietáhov porušovateľa v tejto veci. (...) Na základe sťažnosti sťažovateľky zo dňa 8. 2. 1999 na nečinnosť konajúceho súdu u predsedu OS v Trnave sme sa dozvedeli, že KS v Bratislave ešte dňa 12. 12. 1996 vrátil OS v Trnave spis,

pretože konajúci sudca nerozhodol o žiadosti odporkyne na oslobodenie od súdnych poplatkov. (...) KS v Bratislave uznesením sp. zn. 13 Co 281/2000-158 zo dňa 26. 2. 2001 napadnutý rozsudok prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, m. i. aj z dôvodu, že predmetom vysporiadania zaniknutého konzorcia nemá byť len uplatnený podiel na zisku, ale aj suma 1 800 00,- Sk, čo predstavuje poskytnutý úver, ktorý splácali obe strany sporu. (...) Napriek tomu, že OS v Trnave obdržal uznesenie KS č. 13 Co 281/2000-158 dňa 25. 4. 2001 (spor sa už v tom čase ťahal neuveriteľných 9 rokov!), ďalšie konanie vo veci bolo nariadené až po 14. mesiacoch, a to na 11. 6. 2002, kedy súd uznesením č. 22 Cb 18/93-193 ustanovil znalca a poveril ho vypracovaním znaleckého posudku, ktorý pozostáva z tých istých otázok ako v konaní 22 Cb 18/93-80 až na veľmi podstatný rozdiel – v tomto uznesení nebola určená lehota na vyhotovenie znaleckého posudku!! (...) Navyiac, súd postúpil znalcovi spis až 16. 12. 2002, t. j. 6 mesiacov od vydania uznesenia č. 22 Cb 18/93-193. (...) Súd uznesením č. k. 22 Cb 18/93-215 zo dňa 20. 11. 2003 doplnil svoje uznesenie zo dňa 11. 6. 2002 a určil znalcovi 30 dňovú lehotu na vypracovanie znaleckého posudku od prevzatia tohto uznesenia. Súd teda až po 17. mesiacov odstraňuje vadu v uznesení zo dňa 11. 6. 2002. (...) Vypracovaný znalecký posudok (nevniesol do veci nič nového ak len, tak opätovné potvrdenie skutočnosti, že odporkyňa odmieta vydať požadované účtovné doklady na vypracovanie znaleckého posudku, ktorý by ustálil skutočný zisk konzorcia v uvedenom období) bol okresnému súdu doručený dňa 13. 1. 2004. Súd vytýčil pojednávanie na 25. 5. 2004, kedy opäť bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, aby sťažovateľka spresnila návrh ako aj výšku úroku z omeškania. (...) Napriek tomu, že sťažovateľka dňa 26. 5. 2004 špecifikovala svoj návrh ako aj výšku úrokov z omeškania, konajúci súd dodnes o tomto návrhu nerozhodol. (...) Súd tiež zamietol návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia vo veci a to uznesením č. 22 Cb 18/93-287 zo dňa 8. 6. 2004 voči ktorému podala sťažovateľka odvolanie“.

Podaním doručeným ústavnému súdu 7. decembra 2004 sťažovateľka doplnila svoju sťažnosť a navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľky D. A. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 18/93 bolo porušené.

2. Okresnému súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 18/93 sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľke D. A. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 242.000,- Sk, ktoré je jej Okresný súd v Trnave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd v Trnave je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet advokáta JUDr. M. H.“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť IV. senát ústavného súdu, pretože v roku 2004 v súlade s rozvrhom práce na tento rok bol sudca spravodajca členom IV. senátu ústavného súdu. Po zmene rozvrhu práce na rok 2005 sa sudca spravodajca stal predsedom II. senátu ústavného súdu a z tohto dôvodu sa táto vec prejednála a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 22 Cb 18/93 ústavný súd zistil, že sťažovateľka 17. novembra 1992 podala okresnému súdu žalobu o zaplatenie peňažnej sumy z titulu vyporiadania majetkových pomerov účastníkov zaniknutého združenia.

Okresný súd sa na výzvu ústavného súdu z 24. novembra 2004 vyjadril k sťažnosti sťažovateľky podaním z 13. apríla 2005, z ktorého vyplýva táto chronológia úkonov:

Rok 1992

„Dňa 17. 11. 1992 napadla žaloba žalobkyne ..., predmetom bola suma 443.000,- Sk istiny s prísl. Vec napadla na Krajský súd v Bratislave.“

Rok 1993

„Po určitých úkonoch na Krajskom súde v Bratislave, po vyjadrení účastníkov bol spisový materiál postúpený z príslušnosti na konanie Okresnému súdu v Trnave dňa 1. 4. 1993. Dňa 5. 4. 1993 bol zapísaný do registra „Cb“ pod č. 22 Cb 18/93. Súd dňa 8. 4. 1993 dal úpravu do spisu na výzvu navrhovateľky na zaplatenie súdneho poplatku za návrh, tiež bola vyzvaná navrhovateľka na predloženie dôkazov súvisiacich s riešením veci. Navrhovateľka uhradila súd. poplatok dňa 26. 4. 1993, dňa 28. 4. 1993 podala vyjadrenie k výzve súdu. Po preverení zaplatenia súd. poplatku za návrh súd ďalej konal, boli vyžiadané podklady vo veci a dňa 24. 5. 1993 bol vo veci určený termín pojednávania na deň 14. 6. 1993. Na tomto pojednávaní boli účastníci, resp. ich právni zástupcovia vypočutí, pojednávanie bolo odročené na 8. 7. 1993 s tým, že navrhovateľka bola predvolaná z Českej republiky. Účastníci následne predložili ďalšie listinné dôkazy. Na pojednávaní 8. 7. 1993 bola vypočutá osobne navrhovateľka, bolo navrhnuté ďalšie dokazovanie vo veci, preto pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania. Po zložení preddavku na znalecké dokazovanie, po predložení ďalších dôkazov vo veci, súd uznesením dňa 22. 11. 1993 ustanovil vo veci znalca na podanie znaleckého posudku ohľadom výšky predmetu konania. Dňa 8. 12. 1993 ustanovená znalkyňa Ing. J. B. zaslala do veci oznámenie, že z dôvodu vysokej pracovnej zaneprázdnenosti nemôže do 31. 3. 1994 vykonávať znaleckú činnosť a žiadala o odvolanie z tejto funkcie ustanovenej znalkyne vo veci.“

Rok 1994

„(...) uznesením súdu z 25. 1. 1994 bol ustanovený iný znalec vo veci. Dňa 1. 3. 1994 bol do veci doručený znalecký posudok. Úpravou súdu z 19. 5. 1994 bol stanovený termín pojednávania na 8. 6. 1994, účastníkom bola doručená kópia znaleckého posudku s lehotou na vyjadrenie k nemu. (...) Pojednávanie zo dňa 8. 6. 1994, na ktorom sa zúčastnili právni zástupcovia účastníkov, keď právna zástupkyňa navrhovateľky žiadala vydať predbežné

opatrenie, bolo pojednávanie odročené na 6. 7. 1994 za účelom predloženia ďalších dôkazov a tiež predvolania znalca. Pojednávanie zo dňa 6. 7. 1994 po vypočutí účastníkov a predložení ďalších dôkazov bolo odročené na deň 8. 7. 1994 za účelom vyhlásenia rozsudku vo veci. Dňa 8. 7. 1994 bol vo veci vyneseny rozsudok. Odporkyňa podala odvolanie proti predmetnému rozsudku doručením na súd 5. 9. 1994. Po príprave veci na odvolacie konanie bol spis postúpený Krajskému súdu v Bratislave 14. 11. 1994.“

V rokoch 1995 a 1996 nebol okresný súdom vykonaný žiaden úkon, pretože spis sa nachádzal na krajskom súde.

Rok 1997

„2. 1. 1997 Krajský súd v Bratislave vrátil predmetný spisový materiál prvostupňovému súdu ako predčasne predložený z dôvodu, že nebolo prvostupňovým súdom rozhodnuté o žiadosti odporkyne o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.“

Rok 1998

„Z dôvodu odchodu (...) sudkyne (...) bola vec pridelená ďalšej sudkyňi (...), ktorá dňa 30. 1. 1998 vykonala úpravu v súvislosti s následným rozhodnutím o žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov zo strany odporkyne. Odporkyni súd doručoval príslušný formulár v súvislosti so žiadosťou o oslobodenie od poplatkov úpravou zo dňa 3. 12. 1998.“

Rok 1999

„Uznesením zo dňa 11. 2. 1999 súd uložil odporkyni poriadkovú pokutu vo výške 5.000,- Sk, vzhľadom na to, že odporkyňa nepredložila žiadané doklady vo veci a ani neprejavila záujem ich predložiť, čím dochádzalo k prieťahom v konaní. 4. 3. 1999 doručila odporkyňa odvolanie proti uzneseniu o uložení pokuty a zobrala späť návrh na oslobodenie od súd. poplatkov. Predmetný spis bol 10. 5. 1999 postúpený Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o poriadkovej pokute uloženej odporkyni vo veci. Krajský súd v Trnave napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil. Spis sa vrátil z odvolacieho súdu 12. 11. 1999. Uznesením z 30. 11. 1999 súd rozhodol, že konanie o žiadosti odporkyne o oslobodenie od platenia súd. poplatkov zastavuje.“

Rok 2000 a 2001

„Následne bola 19. 1. 2000 vypracovaná predkladacia správa na predloženie veci na odvolacie konanie v súvislosti s podaným odvolaním proti rozsudku v predm. veci, potom, čo odvolanie bolo doručené protistrane a bolo vykonané šetrenie v súvislosti s dátumom doručenia písomností účastníkom. V dôsledku odvolania podaného proti rozsudku v predmetnej veci zo dňa 8. 7. 1994 bol spis postúpený Krajskému súdu v Trnave 17. 4. 2000 na rozhodnutie o predmetnom odvolaní. Tento odvolací súd postúpil predmetný spis Krajskému súdu v Bratislave 14. 8. 2000 ako príslušnému odvolaciemu súdu a spis bol vrátený 25. 4. 2001 s tým, že odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie. Úpravou z 2. 5. 2001 sa doručovalo uznesenie odvolacieho súdu účastníkom konania, následne súd doplňoval dokazovanie vo veci, došlo k späťvzatiu plnej moci potom, čo navrhovateľka odvolala plnomocenstvo udelené konkrétnej advokátke vo veci.

Rok 2002

„Dňa 26. 4. 2002 bol vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 11. 6. 2002. Dňa 21. 5. 2002 podala stanovisko vo veci predsedníčka tunajšieho súdu k sťažnosti zástupcu odporkyne, ktorý sa sťažoval na prieťahy v konaní. Pojednávanie dňa 11. 6. 2002, ktoré sa konalo v neprítomnosti navrhovateľky a odporkyne, zúčastnili sa ho iba právni zástupcovia, bolo odročené na neurčito potom, čo zástupcovia účastníkov navrhli vo veci vykonať kontrolné znalecké dokazovanie, ohľadom výšky pohľadávky. Uznesením zo dňa 11. 6. 2002 vo veci bol ustanovený kontrolný znalec z odboru ekonomika - účtovníctvo. Po zložení preddavkov na znalecké dokazovanie bol spis zaslaný znalkyni (...) 16. 12. 2002 na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku.“

Rok 2003

„Sudkyňa následne urgovala znalkyňu na podanie posudku dňa 6. 6. 2003, tiež dňa 12. 8. 2003. 16. 9. 2003 zaslala ustanovená súdna znalkyňa vo veci písomné stanovisko s tým, že sa jej nepodarilo v lehote podať znalecký posudok, keďže spracováva viaceré náročné posudky a akonáhle obdrží požadované doklady na vypracovanie posudku, tento čo

najskôr vypracuje. Listom z 22. 10. 2003 sudkyňa opätovne vyzvala znalkyňu na predloženie znaleckého posudku pod hrozbou poriadkovej pokuty. (...) 14. 11. 2003 súdna znalkyňa oznámila, že ešte požaduje ďalšie účtovné doklady, ktoré sú nutné k vypracovaniu znaleckého posudku. Súd uznesením zo dňa 20. 11. 2003 doplňoval uznesenie o ustanovení znalkyne na vyhotovenie znaleckého posudku s tým, že určil konkrétnu lehotu na doručenie posudku súdu, keďže v predchádzajúcom uznesení túto lehotu neuviedol. “

Rok 2004

„Dňa 13. 1. 2004 bol doručený do spisu znalecký posudok. (...) Úpravou sudkyne z 15. 1. 2004 bol doručovaný znalecký posudok účastníkom konania na vyjadrenie. (...) 12. 2. 2004 doručil do veci vyjadrenie právny zástupca navrhovateľky. 18. 3. 2004 stanovila sudkyňa termín pojednávania na 25. 5. 2004. Medzitým uznesením zo dňa 17. 5. 2004 súd rozhodol o znalečnom pre znalkyňu. 17. 5. 2004 bol doručený do veci návrh na vydanie predbežného opatrenia zo strany navrhovateľky. 24. 5. 2004 doručila navrhovateľka do veci vyjadrenie ohľadom špecifikácie výšky úrokov z omeškania požadovaných vo veci. Pojednanie zo dňa 25. 5. 2004 bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca navrhovateľky upresní návrh, upresní petit a následne súd rozhodne o návrhu na pripustenie zmeny návrhu vo veci. 31. 5. 2004 podala navrhovateľka rozšírenie predmetného návrhu. Súd uznesením z 8. 6. 2004 rozhodol tak, že návrh navrhovateľky na nariadenie predbež. opatrenia zamietol. 24. 6. 2004 bolo do veci doručené odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu navrhovateľky na vydanie predbež. opatrenia. Predmetné odvolanie bolo doručené protistrane, navrhovateľka bola vyzvaná 7. 7. 2004 na zaplatenie súd. poplatku za odvolanie. Po zaplatení súdneho poplatku za odvolanie potom, čo došlo opätovne k výmene právnych zástupcov účastníkov, po vyjadrení odporkyne k odvolaniu navrhovateľky, doručeným na súd 29. 10. 2004, bola vypracovaná predkladacia správa na predloženie veci odvolaciemu súdu, ktorému bol spis doručený 6. 12. 2004. “

Rok 2005

„24. 3. 2005 bol predmetný spis vrátený tunajšiemu súdu po rozhodnutí o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu súdu prvé stupňa ohľadom predbež. opatrenia, keď uznesením zo dňa 25. 2. 2005 odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil. Úpravou sudkyne

z 29. 3. 2005 bol spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi na ďalšie úkony vo veci vrátane doručenia uznesenia odvolacieho súdu účastníkom s tým, že po vrátení doručeníek bude spis predložený zák. sudkyni na ďalšie úkony vo veci.“

Ústavný súd konštatuje, že obsah súdneho spisu potvrdzuje v celom rozsahu údaje, ktoré boli uvedené vo vyjadrení okresného súdu.

III.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každá osoba má právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote, čo je zásadne to isté právo, ktoré pre účastníka konania zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu. V posudzovanom prípade s'ťažovateľky ide o spor, v ktorom možno nastoliť stav právnej istoty výlučne právoplatným súdnym rozhodnutím.

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, ktorá sa skúma aj so zreteľom na povahu veci a o čo v nej účastníkovi konania (s'ťažovateľovi) ide, b) správania účastníka konania a c) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

a) Pokiaľ ide o prvé kritérium, t. j. zložitosť veci, predmetom konania pred okresným súdom je nárok sťažovateľky proti žalovanej na zaplatenie peňažnej sumy z titulu vyporiadania majetku získaného výkonom spoločnej činnosti združenia po zániku tohto združenia. Ide o sporové konanie, ktoré právne zložité nie je a pri prejednaní a rozhodnutí možno využiť stabilizovanú judikatúru všeobecných súdov. Zároveň však ústavný súd uznáva, že takéto spory sú svojou povahou náročné na dokazovanie, najmä na nutnosť vykonania rozsiahleho znaleckého dokazovania z oblasti účtovníctva s poukazom na ustanovenie § 841 Občianskeho zákonníka. Právnu, resp. skutkovú zložitosť veci však podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietala.

Ústavný súd však zastáva názor, že v danom prípade neexistujú také skutkové okolnosti, ktoré by odôvodňovali viac ako dvanásťročné trvanie konania spôsobené len jeho skutkovou zložitosťou.

b) Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníka súdneho konania. Využitie procesných oprávnení zo strany sťažovateľky priznaných účastníkom konania Občianskym súdnym poriadkom [ďalej len „OSP“ (návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, návrh na nariadenie predbežného opatrenia, zmena návrhu na začatie konania)] nemalo za následok také predlžovanie konania, ktoré by sa dalo považovať za spomalenie postupu súdu z dôvodu neprimeraného využívania zákonom priznaných procesných oprávnení sťažovateľke.

Ani využitie procesného oprávnenia smerujúceho k získaniu ďalšieho znaleckého posudku, ktoré malo za následok predĺženie konania, nemožno pripísať na vrub sťažovateľke a hodnotiť ho ako neodôvodnené, pretože taký postup výslovne predpokladá § 127 ods. 2 OSP.

Podľa názoru ústavného súdu na dĺžku konania mohla mať istý vplyv opakovaná zmena právneho zástupcu na strane sťažovateľky. V kontexte s celkovou dĺžkou celého konania však zmena právneho zástupcu nespôsobovala vznik zbytočných prietáhov, resp. ani spomalenie postupu okresného súdu.

c) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či došlo v uvedenom konaní k zbytočným prietáhom, bol postup okresného súdu v spore.

Postup okresného súdu v období od postúpenia veci Krajským súdom v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) 1. apríla 1993 z dôvodu vecnej príslušnosti do 8. júla 1994, keď okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým vyhovel návrhu na začatie konania, nie je poznačený prietáhami. Okresný súd svojimi úkonmi plynulo smeroval k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Tento rozsudok bol však uznesením krajského súdu sp. zn. 13 Co 281/2000 z 26. februára 2001 zrušený pre nedostatky v zisťovaní skutkového stavu, čo treba považovať za unáhlené vynesenie rozsudku vo veci samej.

Čas potrebný na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku z 8. júla 1994 (takmer sedem rokov) je poznačený nesústredeným postupom okresného súdu (aj krajského súdu), ktorý vykonával úkony so značnými časovými odstupmi bez toho, aby mu v tom bránili procesné prekážky (§ 107 a nasl. OSP). Pokiaľ ide o úkony, resp. opomenutia okresného súdu, treba zdôrazniť, že okresný súd nepostupoval dôsledne podľa § 209 a § 210 OSP, keď opomenul rozhodnúť o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd rozhodoval viac ako dva roky o tejto žiadosti, čo je celkom neprimeraná doba na rozhodnutie o takejto žiadosti.

Ústavný súd preto neakceptoval v celom rozsahu obranu okresného súdu spočívajúcu v tvrdení, že *„prietáhy vo veci nastali najmä v období po predložení veci Krajskému súdu v Bratislave dňa 14. 11. 1994, keď odvolací súd až dňa 2. 1. 1997 vrátil spis prvostupňovému súdu ako predčasne predložený“*.

Okresný súd ďalej pochybil v tom, keď namiesto Krajskému súdu v Bratislave predložil vec Krajskému súdu v Trnave za účelom rozhodnutia o podanom odvolaní (v rozpore s ustanovením čl. IV bodu 1 zákona č. 328/1996 Z. z., ktorým sa ustanovujú nové sídla a obvody súdov, a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Okresný súd bol ďalej nečinný od 2. mája 2001, keď doručil zrušujúce uznesenie krajského súdu účastníkom, do 26. apríla 2002, keď bolo nariadené pojednávanie. Ústavný súd v danom štádiu konania hodnotil výzvu okresného súdu právnemu zástupcovi sťažovateľky na predloženie „konkrétneho plnomocenstva“ za úkon, ktorý nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty účastníkov.

Na dĺžku konania malo negatívny vplyv aj znalecké dokazovanie nariadené 11. júna 2002. Okresný súd zaslal spis ustanovenej znalkyni až 16. decembra 2002. Prípismi zo 6. júna 2003 a 12. augusta 2003 okresný súd urgoval znalkyňu ohľadne podania znaleckého posudku. Dňa 16. septembra 2003 znalkyňa oznámila okresnému súdu, že znalecký posudok nepredložila z dôvodu svojej vysokej pracovnej zaneprázdnenosti a neúplnosti účtovných podkladov. Dňa 22. októbra 2003 okresný súd opätovne vyzval znalkyňu na podanie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Okresný súd doplnujúcim uznesením 20. novembra 2003 určil znalkyni lehotu 30 dní na vyhotovenie znaleckého posudku, ktorú neurčil v uznesení o ustanovení znalkyne z 11. júna 2002. Znalecký posudok bol predložený až 13. januára 2004.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že tolerovanie pasivity znalca je postupom súdu, ktorý sťažuje dosiahnutie právnej istoty účastníka konania a spôsobuje zbytočné prietahy v konaní (II. ÚS 10/01). Za takýto postup ústavný súd považoval postup okresného súdu, ktorý oneskorene odoslal spis znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku, neurčil mu v uznesení o jeho ustanovení z 11. júna 2002 lehotu na vypracovanie znaleckého posudku a toleroval jeho pasivitu.

Ústavný súd konštatuje, že nečinnosť okresného súdu spolu s jeho nesústreďenou činnosťou a chybným postupom s ohľadom na celkovú dĺžku konania je porušením základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Okresný súd vo svojom vyjadrení z 13. apríla 2005 uviedol, že *„Vzhľadom aj na personálne obsadenie tunajšieho súdu v súvislosti s odchodom konkrétnych sudkýň z tunajšieho súdu na odvolací súd, tiež odchodom niektorých sudkýň na materskú dovolenku, dochádzalo vo veci k zmene zákonných sudcov, čo tiež spôsobilo, že úkony vo veci neboli plynulejšie vykonávané“*.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu takéto dôvody nemajú žiaden vplyv na zodpovednosť konkrétneho všeobecného súdu za vzniknuté zbytočné prietahy. Sú to dôvody, ktoré účastník nevyvolal ani nemôže ovplyvniť zmiernenie alebo odstránenie ich dôsledkov.

IV.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 22 Cb 18/93 konal bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala priznať jej primerané finančné zadostučinenie 242 000 Sk a svoju žiadosť odôvodnila tým, že do dnešného dňa nedošlo k vydaniu právoplatného rozhodnutia vo veci, čo u nej prehľbuje stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádza už viac ako 12 rokov.

Ústavný súd vychádzajúc zo svojej stabilizovanej judikatúry dospel k záveru, že stav konania vo veci je taký, že sťažovateľka oprávnene trpí pocitom zvýšenej právnej, ale aj faktickej neistoty.

Všeobecné súdy sú pri svojej rozhodovacej činnosti povinné zohľadniť povahu veci a význam súdneho rozhodnutia pre účastníkov konania. Rozhodovanie o vyporiadaní majetku zaniknutého združenia založeného účastníkmi konania trvá viac ako 12 rokov. Túto dobu nemožno ničím ospravedlniť. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľka oprávnene pociťuje nepriaznivé dôsledky súdne nevyriešeného majetkového vyporiadania. Preto ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 70 000 Sk, ktoré vyjadruje dôsledky porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. H. K. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania 9 342 Sk za dva úkony právnej služby, ktoré považoval za účelne vynaložené trovy konania pred ústavným súdom, spolu s režijným paušálom za tieto úkony (podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, pretože išlo o úkony právnej pomoci urobené v roku 2004).

Účelne vynaložená úhrada trov nebola priznaná advokátovi JUDr. M. H., ktorý len prevzal právne zastupovanie po advokátke JUDr. H. K.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).